

A PROSTITUTIÓ KÉRDÉSE BUDAPESTEN.

NYÍLT SZÓZAT A FŐVÁROS FÉRFI- ÉS
NŐLAKŐSAIHOZ

ÍRTA
WEISZ D

FŐVÁROSI TÖRVÉNYHATÓSÁGI KÉPVISELŐ S A VI. KÉR. ESKÜDT JE.

*Jelen röpirat tiszta jövedelme egy a bukott nők számára
emelendő intézet javára fordittatik.*

BUDAPEST.
NYOMATOTT BURIAN MÓR.

1878.

Ha én, az egyszerű polgár, egy a „prostitúció kérdéséről“ szóló röpirattal lépek a nyilvánosság elé, azt nem azért teszem, mintha valami radikális óvszer feltalálásának érdemét igényleném. A prostitúció kérdése a világ minden nemzetének legnagyobb gondolkozóit és intézőit évek óta foglalkoztatja a nélkül, hogy a kérdést közmegnyugtatóra tudták volna megoldani. Az én fellépésem azért történik, mert a prostitúció Budapesten óriási mérveket ölt, s fővárosunkban a fiatalságot teljes demoralizációval és a magyar lakosságot valódi megtizedetással fenyegeti. A ki tehát e röpiratban többet keres, mint a megnyitást tárgyunkról mindenkinek tudnia kell, — a pikáns leleplezések kedvelője csalódnai fog. Ha azonban a fővárosi közigazgatásban avatottak e sorokat becses figyelmükre méltatják, — ha minden családapá hallgatni fog felhívásomra és elolvassa ez iratot, — ha mindazok, kik hazánkat szeretik s nemzetünk megerősödését óhajtják, terjesztik saját körükben az eszméket, melyeket e lapokon fejtegetek s ezek megvalósulását szorgalmazni fogják, — úgy célomat elértem.

Az utóbbi tíz év alatt igen sok történt fővárosunk emelésére. Hol nemrég pusztá tarlok voltak most pompás paloták emelkednek; az állam s a polgárság vetélykedtek egymással monumentális épületek emelésében. Színházak, több rendbeli tanintézetek alapítottak; iskoláink, melyek az állami és fővárosi közigazgatásnak évenként százezerekbe kerülnek, bátran egy sorba helyezhetők a legműveltebb európai államok iskoláival. De mit használ mindez, ha egy mérgező fereg a népet tizedeli s iszonyú betegségeket idézve elő lassú, do biztos sülyedést van maga után?

Mit használnak iskoláink, mit a képző intézetek, melyek célja volna az ifjúságból derék, szorgalmas és tanult munkásokat nevelni, — ha ez ifjúság — alig lépve

át az iskola küszöbét — utcaszerte a bűnnel találkozik s látja, hogy legnépesebb közhelyeinken a kendőzött bűn, munka és szorgalom nélkül diadalra jut? Az afőéle rősz példák, minőket Budapesten az ifjúság naponkint tapasztalhat, meglazítják gyermekeinkben az erkölcsi érzést, élőbb közönyöskké lesznek az ily űzelmekre, később pedig kedvüket is lelik bennük. Ha aztán hallanunk kell, hogy nem csupán a szegényebb, munkás-osztály leányai dobják magukat a prostitutió karjai közé, akor ezért — valljuk meg őszintén — egyedül a hatóságokat kell okolnunk, mert e pontnál megfoghatlan mulasztásokat tapasztalunk részükről, kik a prostitutió dolgában mindent elnéznek s elengednek.

Ha a hatóságok szilárd akarattal bírnanak e baj kiirtására, — ha az örömlányoknak tartózkodási helyül a meszsziabb fekvő s kevésbé népes utcák házait jelölné ki, mint ez Európa többi fővárosaiban dívik, mig nálunk a bordélyok a főutcákat éktelenitik, — ha a kéjleányok valahára szigorú rendőri felügyelet alá helyezetténeek, a hogy minden más fővárosban vannak, — akkor a mi fővárosunk nem lenne többé Európa legegészségtelenebb városainak egyike s a halandóság, mely most túlszárnyalja a születési esetek számát, nem ragadna magával annyi áldozatot.

Jelen sorok feladata, hogy ezt megbeszéljük. S ha sikerül nekem szabatos és alapos előadással a szomorú tényálladékat felderíteni s rámutatni a sebekre, melyek társadalmunk testét marják, — ha sikerül meggyőzőnöm polgártársaimat, kiknek a közjó ép ügy szívükön fekszik, mint nekem, hogy e szörnyű állapot tarthatatlan, — s ha végre sikerülni fog bár csak egyetlen eszmét is adnom a főváros férfaiinak és nemes lelkű hölgyeinek, mely eszme a korrumpáló bűnnel korlátokat szab s a gyilkoló méreg irtó hatását csak némileg is csökkenti, — akkor fáradtságomért dúsan meg leszek jutalmazva.

1877. év február 7-én interpellációt intéztem a főváros törvényhatóságának közgyűlésén a polgármesterhez a nálunk mindjobban terjedő prostitúció tárgyában, mely így hangzik:

„Van-e tudomása a polgármester urnák arról, hogy számos fővárosi polgár kérvényeket adott be a főkapitányi hivatalhoz, szorgalmazván azokban az egyre szaporodó bordélyházak s örömléányok számának csökkentését.

Ismeri-e a polgármester a prostitúcióról szóló 1867. évi törvénycikket, mely e dologban a törvényhatóság s a főkapitányi hivatal ügykörét szabályozza? Ha igen, — vájjon tudja-e, hogy a bordélyházak tartására szóló újabb engedélyek s a prostituált személyek számára szóló türelmi bárcák kiosztásánál nem jártak el szigorúan az idézett törvény értelmében az illető hatósági közegek?‘‘

Ezen minden oldalról helyeslőleg fogadott interpellációra a polgármester azt válaszolta, hogy igenis van tudomása a kérvényekről, melyeket fővárosi polgárok e tárgyban beadtak, — érzi maga részéről sürgető szükségét annak, hogy a prostitúció Budapesten szabályoztassék, — ismeri az idézett 1867. évi törvénycikk határozatait, — de mindeddig ezek végrehajtása nem jár kedvező eredménnyel, noha ő több ízben értekezett ez iránt a főkapitánynyal; azonban sürgetni fogja az ügyet s annak idején jelentést tesz a főváros közgyűlésének.

Azóta több múlt el egy évnél a nélkül, hogy fővárosunk e rákfeneként tova harapodzó betegségének gyógyítása tárgyában valami történt volna. Nincs hét, hogy fővárosunk főutcáinak egyikén vagy másikán ily szegyen-hajlékot ne nyitnának a bűnnek, s a kerítőnök aljas üzelmel, melyekkel a járókelőknek hangosan feldicsérik „növendékeik“ bájait; az örömléányok s szeretőik tivornyalármája és az éji civakodások, verekedések, melyek gyakran a szomszédban lakó tisztességes emberek nyugalma zavarják, — alkalmasint azokhoz a szükséges nyavalyákhoz tartoznak Budapesten, minő pl. télen a hő-miseria, — tavasszal meg az árvíz.

Fiatal emberek, kik csak alig lépték át a kamaszéveket, csapatostul keresik fel Venus csarnokait, s a helyett, hogy keserves munkával szerzett heti keresményt a család nyomorának enyhítésére fordítanak, pár óra alatt egész fiatal, alig kifejlődött leányok karjai közt tékozzolják el. Az ipar és kereskedelem pang, — csak ez a gyalázatos üzlet virágzik, ezek a bűntanyák telvék a zsúfolásig. Kávéházak, melyek egész éjjel nyitva állnak, lebujok, hol táncolni lehet, mindig bőven látnak vendégeket, mert a női közönség e helyeken kizárólag prostituáltakból áll. Estenkint a váci utcán, kerepesi úton, váci boulevardon, sugárúton, szóval oly közhelyeken, hol a járda aszfaltozva van, minden lépten nyomon prostituáltakkal találkozunk: az örömlányok itt szabadon üzik aljas mesterségüket s a rendőrség biz nem háborgatja a dolgok folyását. Nincs nyilvános hely Budapesten, hol a prostitúciónak képét ne látnok; itt egy nyilvános bordély, ott magánszemélyek aljas magánvállalata, kik a türelmi bárcával kezükben, vagy — hála legyen buzgó rendőrségünknek — gyakran e nélkül is a prostitútiót, mint szabad iparágat szabadon üzik. Ilyen az ipar szabadság nálunk a prostitúciónál hatalmasan virít. Csakis így érthető aztán, hogy a VI. és VII. kerületekben magukban több a bordély (a nem hivatalos „intézetekről“ nem is szölok) mint a menyinyiek az 1867. évi törvény szerint a főváros egész területén lenni szabad.

Az 1867. évi törvénycikk értelmében a fővárosi tanács, egyetértve a rendőrfőnökkel, elhatározta, hogy a főváros területén az engedély csak 40 bordélyháznak adható meg s csakis bizonyos feltételek mellett. Ha pedig a lakosok, vagy az érkezett idegenek számának növekedése a bordélyok szaporítását tenné szükségessé, ez csak a tanács és a rendőrfőnök közmegegyezése alapján határozható el. Kimondatott továbbá, hogy orvosrendőri szempontból az ellenőrzés könnyítése végett az engedélyezett bordélyokban hat-hat örömlánynál kevesebb nem tartható. Minden örömlány tartozik magánál egy könyvecskét tartani. Azon szabad személyek pedig, kik az üzletet a maguk zsebére viszik, a főkapitányságtól türelmi bárcát kapnak. E könyvecskék és bárcák segítségével ellenőrizhetik a kerületi orvosok a prostituáltakat s megóvhatják őket holmi ragályos nyavalják kifejlődésétől.

Teljesen meg vagyok róla győződve, hogy e törvényt soha sem vették figyelembe. A statisztikai adatok szerint 1874-ben Budapesten 57 ily rász híz volt, tehát 18-al több, mint a mennyit a törvény megenged. Míóta a rendőrséget kivették a fővárosi közigazgatás kezéből s átadták az államnak, senki se tud bizonyosat a bordélyok létszámáról, kivéve tán némely hivatalnokot, kiknek mellékjövédelmet ép e házak szolgáltatnak, — legalább a rendőrség könyvei a közigazgatás ez ágában hivatal 1874. év óta nem volt képes kimutatásokat összeállítani. A bordélyházakban lakó örömlányok száma is korlátlan; vannak „intézetek“, melyekben hat vagy ennél is több kéjleány lakik, míg a legtöbb bordélyházban a bennlakók száma 2—3.

Ha valaki fáradtságot vesz magának, s öszszeszámolja a fővárosi bordélyokat, arra az eredményre jut, hogy Budapest a bétszerte több lakossal bíró Páris után következik a sorban, — már pedig Páris székvárosa a fajtalanágnak. Azon városok közt, melyek lakóinak száma 300.000-re rúg, Budapest első helyet foglal el, háttérbe szorítva a rász híru Hamburgot, hol az idegenek nagy forgalma az eféle intézeteket szükségessé teszi; Hamburgban a bordélyházak a város mészsze kívül fekvő utcáiban vannak s számuk csekélyebb, mint Budapesten.

Hogy olvasóimnak fogalmuk legyen róla, mily nagy mértékben terjedvék el a magyar fővárosban a bordélyházak, csak annyit emelek ki, hogy a polgármester interpellációm folytán utasítá a kerületi előjárókat, jelölnek meg egyenkint ama házakat, melyek népes utcákon foglalnak helyet, — iskolák, nyilvános intézetek stb. vannak közelükben s így a legtöbb botrányt idézik elő. A kér. előjárók ez utasításra az előttem fekvő hivatalos adatok szerint összesen 147 ily bünfészek eltávolítását kérték, — és pedig:

az I. ker. 8 engedélyezett 12, melyeknek nem volt enged.

a II.	"	5	"	2	"	"	"	"
a III.	"	2	"	1	"	"	"	"
a IV.	"	4	"	17	"	"	"	"
az V.	"	—	"	23	"	"	"	"
a VI.	"	5	"	12	"	"	"	"
a VII.	"	8	"	12	"	"	"	"
a VIII.	"	8	"	24	"	"	"	"
a IX.	"	3	"	1	"	"	"	"

Megjegyzem, hogy e számokba nincsenek betudva a főutcáinkon napról napra szaporodó éji helyiségek, kávéházak, tánctermekek.

Magától értetődik, hogy az elősoroltakból ezideig egyetlen helyiséget sem zártak be; ellenkezőleg a bordélyok száma azóta jelentékenyen szaporodott, — mint ezt a kezeimnél levő adatokból be is bizonyíthatom. A rendőri hivatalnokok, kiknek feladatuk volna felügyelni a prostitutióra, e téren a rendőri eljárásnak nagyon elnézőek, nagyon engedékenyek; azért szaporodnak törvény ellenére a hírhedt házak. Kinek anynyi alkalmá van a rendőri közeggel érintkezni, mint nekem, tudni fogja, hogy oly silány fizetésből, mint minővel ezek bírnak, nem lehet oly háztartást és életet folytatni, mint a minőt ezeknél tapasztalhatni. Eljárásukat pedig ki sem ellenőrzi, minden tettükből oly kirívó a bírvágy, a haszonlesés, hogy bordélyokat nyitni kívánó individuumok szerfelett könnyen bánnak el velük. Csak ne tudja a jobb kéz, hogy mit művel a bal, — a többi aztán magától megy. A szegény biztosok szintűgy gondoskodnak magukról. S a szegény poroszló szívesen megiszik egy pohár grogot, pálinkát vagy bort ingyenszámban, mert sovány zsoldjából nem igen telik; szívesebben elfogad 10—15 kr. borralalót, mintsem hogy egy kéjhölgyet bekísérjen. Ez körülbelül világos. Valamint világos az is, hogy ily körülmények közt minden bordélyban vagy kártyabarálangban az üzletnek virágzania kell én legalább soha se halottam, hogy valami ilyes üzletnek „gründolója“ csődöt mondott volna. Kik bordélyt alapítanak, azok többnyire kiélt, magukat lejárt emberek, kik semmiféle munkára nem alkalmasak s tán soha sem voltak képesek tisztességes kenyérkeresetre. Pár kétes jellemű alak, pár uzsorás társaságába szegődik a kerítő s aztán egy éji kávéházat, egy bordélyt nyit, vagy pedig nagy lakást bérel valami házban, hozat belé pár türelmi bárcával bíró, „hölgyet“s ezek szolgálatára néhány szabad személyt. Az ellenőrzéssel megbízott tisztviselők — vagy mert egészen a kerítő zsebében vannak, vagy egyéb okoknál fogva — az új intézet felállítását nem akadályozzák, ellene nem demonstrálnak s a „gründoló“ sikert arat.

Az éji kávéházakat, tánctermekeket aztán a kéjleányok tömegesen látogatják, akár van türelmi bárcájuk, akár nincs. Hamis játékosok, csavargók, piperkőcök (megannyi védői a kéj hölgyeknek) s egyéb kétes alakok

képezik ott az első férfiközönséget, a gyalázatos kép keretét. Tanulók, kik a helyett, hogy könyveik mellett ülnének, csavarogni járnak, — kereskedők, könyvvivők, segédek, munkások stb. kik családi kört, vagy más tisztességes társaságot már meguntak, előbb-utóbb áldozatul esnek a bűntanyák háрпиáinak. Ha a hamis játékosok körmei közül kiszabadult, a kéjleányokéba kerül s valóban szerencsésnek mondható, kibén anynyi akaraterő van, hogy elmeneküljön még ideje korán az ily társaságból s elkerülje a balkövetkezmenyeket.

Mint ellenőrzi a rendőrség a helyiségeket, — nem tudom. Olykor napján megfordul ugyan ott egy-egy biztos, ki aztán békésen megül a maga pohara mellett s nem bánt senkit, — míg körülötte a tomboló és veszekedő vendégség lármája az egész szomszédságot felzavarja éji nyugalmaiból. De hogy a törvény embere voltaképp mit keresett ott az asztal mellett, azt senki se tudja. Ha bordélyüzleteket is úgy ellenőrzik, mint a kártja barlangokat, akkor a „gründolók“ nyugodtan maradhatnak tovább, nem görbül meghajszáluk se, a polgári közönség pedig szépen megfizeti adóban az eljárás költségeit.

Bordélyház nyitásához jobb mód: sok pénz kívánatik. Egy első rendű bordély alapítójának a nagy házbéren kívül regálét, luxusadót s egyéb üzleti s nem üzleti kiadásokat kell fedeznie. Másodrendű intézet, „gründolója“ nem így tesz. Bort és sert méret ugyan a háza előtt, sőt kártyázokat is fogad hajlékába, de a közadókról, melyek korcsmárásaink s kávéházaink helyzetét nyomottá teszik, nincs semmi tudomásuk, nem is akarnak rólok hallani.

Ha véletlenül egy biztos, vagy a törvény másféle embere jön az „üzletbe“, megkapja mindig a maga pohárborát s a dolog azzal véget ér. Megesik, hogy a kávéházakat kevesen látogatják, de üres bordélyházakról még nem hallottam, valamint azt se, hogy a bordélyt—kivált a népesebb utcákon — részvéthiány miatt be kellett volna csukni. Ellenkezőleg: ha valamely utcában egy ily Venus-templom megnyílik, a többiek gombamódra nőnek ki a földből utána, vannak házak, melyeket a fővárosi közmunkatanács sajátított ki — s most Venus diadalát ünnepli.

Az ember azt hinné, hogy egy erkölcsös, tisztességes házi úr nem adhatja oda házát senkinek, hogy benne a fajtalanág számára tanyát készítsen. A kapu előtt éjjel nappal őrt álló kerítőné, az ablakokból az utcára kacérkodó örömléányok, kik a járókellőkre rázörgetik az ablaküveget,

— mindez nincs mindenkinek ízlése szerint. Az a kilátás se valami nagyon kecsesghető, hogy eféle rászó hű házba tisztességes lakófél természetesen nem igen költözködik. A bordélyüzletek után azért roppant nagy házbért fizetnek a „gründolók“, csak hogy eloszlassák a háziuraknak erkölcsi aggodalmait és kielégítsék anyagi igényeit. De vájjon kik azok a házi urak, kik a város legnépesebb helyein álló házaikban ezt az erkölcstelenséget jó pénzért eltűnik? Terünk nem engedi, hogy valamenynyit megnevezzük, bár tehetnék. A tagadhatlanul élénk forgalma sugárút a Neptum-fürdő s a 18—21. számú házak — *főbordélyya*. — a főv. közmunkák tanácsáé. A két szerecsen-utcának minden boltjában a prostitúció települt meg. Azok közül csak a 21.31. 33.35. és 42. számukat említem fel, melyek tulajdonosa ismét a — főv. közmunkák tanácsa. A Révay-utcában 2-ik szám alatt levő üzlet, s ha tovább kutatjuk a dolgot, igen sok hasonló üzlet mind a — főv. közmunkák tanácsáé. Mintha e testület a főváros legvésteljesebb bünfészke volna. Nem állítom, hogy fővárosi közigazgatásunk tiszteletre méltó hatósága azon utasítást adja alantas hivatalnokainak, hogy e házakat kerítőnéknek és bordélyoknak adják bérbe; de az minden esetre szégyen marad a fővárosra s a hatósággra, hogy az adófizető polgárok pénzén (mert a kisajátított házak ily közpénzeken vásároltattak) ily templomokat emel a kultúrának, így emeli a közerkölcsiséget s a főváros szépítésének érdekeit így mozdítja elő. Ha egy házi úr, kit a nagy adók s illetékek már-már tönkre tettek, hogy magán könnynyitsen, magas házbér mellett befogad házába ily üzletet, — ez még megbocsátható; de, ha így egy városi hatóság cselekszik, akkor valóban megérdemli, hogy eljárása a nyilvánosság előtt ostoroztassék. De aztán ne is beszéljen ez a „hatóság“ a fővárosi közerkölcsiségről, mert önmagát veri arcul.

Hogy e bűn fészkektől, e mocskos tanyáktól nehéz dolog a várost megtisztítani s nagy erőfeszítés, szilárd akarat egyetértés kell hozzá, bizonyítja a következő eset: 1876. évi október 12-én elhatározá a tanács, hogy a főv. középítési bizottság javaslata alapján a két szerecsen-utcában levő 31., 33. és 35. számú hű házakat kiürített a legközelebbi évnegyedben, minthogy ama házak különben is nem életbiztosak.

E határozat kiadatott a VI. kér. előljároságnak, mint ez ügyben legilletékesebb közigazgatási közegnek,

végrehajtás céljából. Az előljáróság értesíté a közmunkák tanácsát, mint ama házak igazgatóját s a házakban lakó feleknek azonnal felmondott. Első pillanatra a bérlők úgy, mint a bérbeadó a bámulattól mereven nézték a felmondó iratot, — mert ilyesmi nem fordult elő egyhamar, leszámítva tán a Petőfi-utcában (imént kék kakas-utca) történt erélyes lakásürítési hajrá-t. De a felek csakhamar felocsúdtak ijedtségükből, neki bátorkodtak, s jobb kezükkel — mely nem tudja, hogy a bal kéz mit művel — keresztül vitték, hogy a házak felülvizsgálására egy másik bizottság küldessék ki. A bizottságban fővárosi képviseletnek egy oly tagja is volt, ki egyszersmind tagja a közmunkák tanácsának és a fővárosi építész bizottmány-nak is tagja, s az első kiküldetés alkalmával a lebontásra adta szavazatát, míg a másik kiküldetéskor a házak további lakhatására mellett nyilatkozott. A bizottság összeült tanakodni s tisztult fejvel hozott határozatot

A viláért se jutott volna a bizottságnak eszébe kiüríteni a házakat, melyek az erkölcsnek s a közegészségnek oly pontos szolgálatokat tesznek; ellenkezőleg, az előbbi bizottsági határozatot is megváltoztatá, a kimondott „lakáskiürítést“ felfüggesztő. A közmunkák tanács a — mind bérbeadó 31./1877. sz. a. újból megkereste a tanácsot, hogy a szerecsen-utcában a megjelelt házak az előbbi állapotban tovább is megmaradjanak. A tanács ez újabb megkeresvést kiadta véleményadás végett a VI. kér. előljáróságának, mely a kérelmet elutasíttatni javasolta, indokokul a már egyszer előadattakul hozván fel. De a dolog csak nem használt. Az előljáróság 582. sz. alatt egy ukázt kapott, melyben figyelmeztetik, hogy szeszélyeit ne éreztesse a közmunkák tanácsával, mert ez úgy se fogja magát az előljáróságnak alávetni. A házakat aztán nem is üríték ki többé s a dolog végleg abba maradt. Van-e a prostitúciónak még több oly védszelleme, milyen a kér. előljáróság 2706. és 2816. számú rendeleteinek végrehajtását megakadályozta, — nem kutatom. A védszelleme a két szerecsen-utcában jól játszák szerepeiket.

Van egy harmadik faja a boldély-üzlet vállalkozójának, mely nem nyit éji kávéházat, a magas házbért, nagy adókat s a többi kiadásokat se bírja fizetni, szabadalmazott papnőit Venusnak szintén nem tudja eltartani. Egy szegény „Striczi“ csak a boldogtalan, ki már megunta, hogy a kéjhölgyek védelmében ütlegeket oszszon s kapjon: érzi, hogy ő jobbnak született. D. úr, kit a rend-

őri hatóság a prostitúció-ügy legfőbb vezetésével bízott meg, állít ugyan ki türelmi bárcait teljes készséggel a „Striczi“ védence számára, de ez a védenc már rég túl van ama boldog időkön, mikor az imádók seregestül tódultak hozzá: a bujaság ördöge elcsúfítja az egykor szép arcvonásokat s déli termetet: a tivornyák a hajdan bájos bachancsnőből egy ocsmány vénasszonyt formáltak. De azért mint kerítőnőt még mindig használhatni az agghölgyet. Annyi költséget, mennyi egy vagy több szobából álló lakás berendezésére szükséges, előteremt a Striczi e föld alul is, — szerződhet azon kívül egy szakácsnét, egy öltöztetőnőt, egy bonnet, egy társalkodónőt s néhány nőcselédet, — s az üzlet kész. Helylyel közzel úgy lép fel vele, mintha az örömlányok varrónők, tisztogatónők stb. volnának, — legtöbb esetben a gazda ezt az ürgyvet is — mint fölöslegest — mellőzi. Mert hát ugyan ki tiltathatná, hogy a Striczi magának számos nőcselédet tartson, — azt pedig be kell bizonyítani, hogy e nőcselédek mind türelmi bárca nélkül áldoznak a szabad szerelemnek.

A rossz nyelvű emberek ugyan azt állítják, hogy türelmi bárcából annyi kapható a rendőrségnél, a menyit kiki akar, csupán akarni tudjon, — de én ezt mellőzöm. A törvény meghatározza a kiadható engedélyek számát, s a rendőri hivatalnok, ki a főkapitány nevével visza élve több engedélyt ad ki ennél, a legnagyobb szigorral megbüntetendő.

Tény azonban, az örömlányok szükség esetén egyenkint felmutatják a „házi asszony“, a „tante“ nevére szóló türelmi bárcait s ez aztán teljesen elengedőleg igazolásukra szolgál. Ha tehát például a Fáni a letartóztatás veszélye nélkül akar az éji kávéházakba, tánctermekbe ellátogatni, magával viszi N. asszony türelmi bárcáját.

Ha aztán a szép Fáni haza érkezik a maga zsákmányával, N. asszony bárcáját sorrend szerint a Paulina használja, s így tovább.

Olykor olykor megfordul egy-egy biztos a tivornya helyiségekben, ki az örömlányok bárcáit felmutatattja magának. De vajjon lehet-e kívánni a biztostól, hogy ismerjen minden kéjleányt s tudja, hogy a bárca előmutatóját Fáninak, Pepinek, Nettinek vagy N. asszonynak hívják? A leány felmutatta a bárcait s azzal „passirt“.

A rossz világ persze azt mondja, hogy ezek a rendőrbiztosok igen jól ismerik a rájuk bízott örömlányokat, s úgy ők, mint közvetlen főnökeik, hétről hétre nagyobb

jövedelmet húznak a prostitutióból, mint némely nagykereskedő a maga üzletéből. *De ezt a rossz világ mondja*, mely mindent máskép és jobban akar tudni, mint a hogy a valóságban van. En csak azt állítom, hogy a prostituitó Budapesten törvény és rendőrbiztosok dacára folyton nagyobb és nagyobb mérveket ölt.

Ha már a szigorú ellenőrzés dacára is — nehéz megővni, hogy a bordélyházakban a városi tisztí orvos felügyelete alatt álló kisleányok ragályos betegségbe ne essenek, úgy alig lehetséges azon kisleányok felügyelete, kik türelmi harcával ellátva saját zsebükre üzérkednek az utcákon, tánchelyeken, éjjeli kávéházakban, vagy más látogatott helyiségekben. Vagy 3. számú üzletemberünk körébe esnek; vagy pedig a felügyelet oly módon gyakoroltatik, hogy az ellenőrzés az önző nyereszkedés tényévé válik. Az 1867. törvény szerint ugyanis 17 éven aluli leányokat nem szabad ily szegényüzletre bocsátani, sőt minden leány, ki ily élet folytatására kér engedélyt, mielőtt az neki megadtnék, mindazon becstelenítő következményekre, melyeket a prostituált üzlet magával hoz, komolyan figyelmeztetendő. Hogy e törvény részben miként hajtatik végre, arról legnagyobb megütközéssel győződtem meg.

Két árva, 14 és 16 éves leány, 1876. évben a városi gyámhatóságtól gondnokságom alá rendeltetett. Miután azonban gyámleányaim nem vezettetek azonnal hozzám, tudakozódni kezdtem utánuk, de eleinte — miután birdvalóleg nálunk nincsen bejelentési hivatal — nem bírtam őket megtalálni. Végre fölfedeztem őket a prostituáltak könyvében. Magam elé vezettetém tehát, s megtudám, hogy már egy év óta e becstelenítő életet folytatják, s általában oly romlott állapotban találtam e gyermekeket, hogy megmentésükre többé nem is lehetett gondolni ezen élet folytatására a már említett D. úrtól a prostitutió-ügyosztály főnökétől bírtak engedélylyel, minek folytán kérdőre vontam a kötelességéről megfélekedett hivatalnokot ez iránt. Eleinte tagadni akart mindent, de azután, midőn a könyvecskékkel és hiteles keresztlevéllel kezemben állításaimat bebizonyítottam, egyszerűen azzal igazolta magát, hogy ilyesmi már többszöri s fordult elő. S neki igaza volt. A ki a a virágáros-leányok számait — sokszor alig 10 éves gyermekeket — látja éjjelenként a kávéházak és tánchelyeken csavarogni, a ki csak egy kisst figyelemmel kíséri üzelmeket, az tapasztalni fogja,

hogy nagyrészt már a prostitúció áldozatai, vagy azok lesznek. Az ily gyermekek, kikbe már többnyire legifjabb éveikben beoltatik s legborzasztóbb betegség mérge, kiknek még gyermekszemei előtt folynak le a fajtalanságok, később kórházainkat töltik be,* megnépesítik fegyházainkat, s igen sok esetben hozzájárulnak a halálozási aránynak városunkban oly kedvezőtlenül nagygyá emeléséhez. Arra valók-e törvényeink, hogy oly emberek, mint a fent említett, azokat önkényüleg lábbal tapossák? Azért engedi-e meg az állam a prostitútiót, hogy egyes korrumpált hivatalnokok gondatlansága folytán az egész nemzet megmérgeztessék? Ha már Magyarország azon szomorú hírben áll, hogy a nepotizmust a legjobban ápolja és gyámolítja, ha a clique-gazdálkodás mindenfelé terjed — legalább a prostitúció rendezésénél és felügyeleténél oly férfiakat kellene alkalmazni, kik feladatuknak teljesen megbírnak felelni, különben a prostitúció végre több áldozatába fog kerülni az országnak, mint megnyit a legborzasztóbb háború követelne. Midőn Róma világi hatalmának legmagasabb polcán állott, a fajtalanság legnagyobb volt benne. Talán már Budapest is e szomorú magaslatot érte el? Akkor nem sokára mi is, mint a rómaiak azon időben, erőteljesebb, durva népek által fogunk elnyomattatni.

De nem csupán, hogy a fejletlen leányoknak a prostitúcióra bocsátása által a halandóság veszélyeztetik Budapestben, sokkal veszélyesebben dűlnak oly betegségek, melyek részint a felügyelet nélküli prostitúció által terjesztetnek. Erről igen szomorú adatokat mutatnak fel a városi és katonai kórházaink, melyekben a bujakóros betegek száma évenként növekedik. 1873. és 1874. évben ezek száma a katonai kórházakban az összes betegállomány mintegy $\frac{1}{4}$ -ét képezte; 1875-ben már mintegy $\frac{1}{3}$ -át, s 1876. és 1877-ben már mintegy $\frac{1}{2}$ -ét az összes betegnek. Kórházaink statistikái, melyek pedig ily betegséggel csak akkor kerestetnek fel, midőn a baj már legmagasb fokra fejlődött, nem nyújtanak elegendő alapot az összehasonlításra, miután, kimutatásaik nem állnak mind rendelkezésemre. A Rókus kórházban például 1876-ban

* Ezen meggyőződésem igazolásául elég szomorú bizonyítékot nyújt azon eset, hogy 1878. évi május havában a VII. kérés előjárósága által két 12-éves leányka és egy 13-éves fiú a prostitúció ragályos betegségével szállítottak át a rókus-kórházba.

1583 férfi és 1030 női bujakóros beteg volt; a budai szent János kórházban:

1874-ben	60 férfi,	130 női,	
1875	175	„	170 „
1876-ban	109	„	156 „
1877-ben	150	„	224 „ bujakóros be-

teg volt. Az emelkedés az utóbbi év folyamában e szerint szintén ijesztőleg nagy, a menyinyiben az 1877. év az 1874. évhez képest 100 % emelkedést mutat.

A bujakór terjedésének egyik további bizonyítékát magában a hírlapokban találjuk; ha ezek hirdetési részét megfigyeljük, mindenki el fogja ismerni, hogy a titkos betegségek gyógyítását üzö orvosok mesterségének Budapesten aranytalajjal kell bírnia, mert józan eszű ember nem fogja róluk feltenni, hogy pusztán a lapvállalatok gazdagítására hirdetnek állandóan. Egy ily speciálista mintegy 40.000 frtot fizet évenként hirdetésekért, egy másik mintegy 30.000 frtot, néhány kevésbé hírneves mind egyike mintegy 10—15.000 frtot évenként. Magukban az angol, amerika és francia lapokban, melyek pedig az angol, amerika és francia lapokban, melyek pedig sokkal nagyobb olvasóközönsséggel bírnak mint a mi lapjaink, nem lehet ily nagyszámú enemű hirdetést találni, s azon gyöngédség, mely e modern feldicsérésekben uralg, majdnem azt engedi gyanítani, hogy már az iskolában minden gyermek az A B C mellett egyzersmind a titkos betegségeket tárgyaló dolgokat is olvashatja. De sőt még falragaszokon és az utcai ülőpadokon is hirdetik e praktikus üzletemberek magukat.

Azon idegenek, kik a magyar nyelvet nem értik s csak a hirdetésben a nevet olvassák, a mi Dr. Handlerünket . bizonyára Budapest egyik legnagyobb iparosságának fogják tartani.

Azonban térjünk vissza régi témánkra. A kórházak és speciális orvosok mellett a titkos betegségek természetesen minden magánorvos által is gyógyíttatnak, s még több kontárkodást követnek el ifjaink e tekintetben. Kiknek mindegyike ismer valami saját tapasztalásból szert. Ezek következménye természetesen nem mutatkozik azonnal, de ha orvosainkat megkérdezőnk, hogy a sok mell- és tüdőbeteg, gerinnc vagy stb. bajban szenvedők, mint a melyek a heti kimutatások szerint a halálok nagyobb részét képezi, ha járvány nem uralg — váljon e bajok nem-e a korai vagy mérséktelen nemi élvezetek következményei, az elfojtott titkos betegsé-

geknek a vérbe átment mérgezései, ők bizonyára sok esetben igazat adnának nekünk. Mindezen betegek, ha szegények, városi közigazgatásunk terhére esnek, s ha ez nem tudja, hogy hol vegye a pénzt a szegény betegek ápolására és elhelyezésére, úgy ez részint természetes következménye közigazgatásunknak. A mit az egyik fél mulaszt, ászt a másiknak teljesíteni kell, a dolog vége pedig, hogy az adózó polgároknak kell e vétségekért szenvedni.

De nem csak betegségekben nyilvánulnak a prostitúció hanyag felügyeletének következményei, fogházaink is sok egyént zárnak magukba, kik vétkesekévé a nálunk mindenütt található rimákkal való érintkezés által lettek.. Hányszor lehet oly ifjakat látni, kik még alig nőttek ki a gyermekorból, e rimák társaságában fecsérelni a pénzt, oly összegeket költeni, melyek jövedelmükkel legtöbbször nem állanak összhangban? Hány munkás elveri néhány óra alatt keserves munkával szerzett heti keresményét az ily, minden utcában található hölgyek karjai közt, míg odahaza nejjének alig van száraz kenyere s egy rakás és fázó gyermeket nem elégíthet ki? Ha a férj haza jön, e nyomor látása nem ébreszt benne kellemes érzést, civódás és vad lármától hangzik a ház, a gyermekek kenyérért rimánkodnak, s ha ezektől szabaduljon, az éjjeli kávéházak, táncbújók, bordélyházak és más sok ezer borhelyei a bűn, véték és protistitúciónak nyújtanak neki szórakoztatást és menhelyet. Az áttivornázott éj utáni nap nincs kedve semmihez, nem dolgozik, s ennek következtében az előbb szorgalmas munkás lassanként dologkerülővé, csavargóvá, gonosztevővé válik. Ha eddigi civódásai még nem hozták összeütkezésbe a rendőrséggel, úgy most az bekövetkezik, egy kis kihágás kirökkéuti a rendes emberek sorából, s fokonkint gonosztevővé válva életét a börtönben végezi. A ki lapjaink törvénykezési csarnokait olvassa, tapasztalhatja, hogy a legtöbb vétségnek a dologkerülés és élvhajzás az okozója, s e könnyelműségek előtt, hála Budapest felügyelő közegeinek, ajtó és kapu tárva-nyitva áll éjjel nappal. Ha e dolog nem volna oly komoly, valóban nevetni lehetne rendőrségünk eljárása fölött. Először gyermekeinket az iskolában és tanintézetekben, melyek a városnak és államnak évenként százezerébe kerülnek, minden jó és hasznosra tanítatjuk, aztán pedig a fajtalanságot minden alakjában úgy szólva útjába állítjuk.

A serdülő leányka a munkásosztályból az első rózspéldát azokban a korcsmákban látja, hol táncmulatságok vannak. S a hivatalból ott járó biztos a helyett, hogy a gyermekeket elkergetné — így kéne tennie — még dévajtréfákat űz velük. Az utcán egész bátran szólítják meg a kendőzött arcú rimák az iskolából imént kilépett suhancot, — noha tőlük alig két lépésnyire egyike áll a mi rendőrközegeinknek. S ez látja jól, mi történik, — s tán még barátságosan köszönti is a kéjleányt, ki őt hetenkint megfizeti érte. Azzal aztán édes keveset törődik, hogy a kéjleány egy fejlődő életet ront meg a kora élvezetre csábítás által.

A biztosok szeme láttára hurcolják a kerítönök áldozataikat a kéjintézet poklába, — de a törvény szeme nem lát, mert, ha akadályozólag közbelépne a rendőr, bizonyára elveszíténé mindennapi ingyen pálinkáját, sörét vagy borát. A gondos atyának az a törekvése, hogy gyermekeit a szó legigazabb értelmében gyermekekül megőrizze. Kerüljön mai nap a gyermek kezébe egy hírlap, ez már árt a gyermek ártatlan, szende lényének. Nem egy anyát hozott már tudni vágyó leánykája zavarba olyan kérdéssel, hogy: mi a tehetetlenség?

Ez apró célzások mind közös alapeszmére vallanak, mely szemben a prostitúció ijesztő mérvű terjedésével s a rendőrség jelen magatartásával, valóban kimenthetlenné mondható. S a gondolkozva olvasó bátran elmondhatja, hogy ez állapotokat, melyek a magyar' nemzet létcsiráját támadják meg, tovább eltűrni nem szabad, különben csakhamar a veszni indult nemzetek szomorú sorába kerülünk.

A hanyag és lelkiismeretlen felügyelet folytán a prostitúció immár oly mérveket öltött, hogy állami és társadalmi intézményeinket veszélyezteti. Csupán gyors és radikális eszközök segítenek a káros állapotokon, csak ezek gátolják meg az úgyszólván roppant mérvű halandóság folytonos növekedését.

Ha igazán meg akarunk egy bajtól szabadulni, fogjunk hozzá gyökeres kiirtásához. A prostitúció gyökerei — mint ezt úgy hiszem elég világosan bebizonyítam — rendőri viszonyainkban vannak. Míg a bordélyházak s a prostituáltak feletti felügyeletet lelkiismeretlen hivatalnokokra bízzák, kiknek főjövendelmi forrását a mellékereset: a vesztegetés szolgáltatja, — addig a baj nem

fordul jóra, s minden eszköz illuzoriussá válik, míg e tisztviselők a legszigorúbb ellenőrzés alá nem esnek.

De tegyük fel, hogy a rendőrfőnököknek, ki sok jó akaratral bír, sikerülni fog némi reformok megteremtése, — ez esetben első sorban azt kell eldönteni, vajjon hány bordély engedélyezése szükséges mai napság Budapesten a közegészség szempontjából? Ha az 1867. évi törvényben megjelelt 40 kevésnek bizonyul, akkor emeljék a tanács s a rendőrfőnök közös megállapodással az engedélyek számát, mert jobb, ha Budapestnek sok engedélyezett bordélyja van, — mint ha az ily intézet a maga jellegét cukrász, csemegeüzlet, vagy más eféle cim alá rejti.

Az engedélyezett bordélyházakban mindenekelőtt a legszigorúbb rendet kell tartani. Kényszerítsék az üzlettulajdonost az engedély elvesztésének terhe alatt, hogy csupán oly lányokat tart magánál, kik erre a hatóság által türelmi könyvecskékkel feljogosítvák, s a leánykákat azután vesse alá a legszigorúbb orvosi felügyeletnek. Ha tán e helyiségekben szükségesnek mutatkoznék az italmérés, vessenek azért adót a tulajdonosra, mint a hogy a többi vendéglősöket s kávésokat megadóztatják, ne hogy ezek megérezzék a bordélyüzleti italmérés kárát. Az ezen házakban folyó üzelmeket szigorú rendszabályok alá kell vonni. Megtiltandó első sorban, hogy a késő éji órákban is háborgattassanak a szomszédban alvó tisztességes polgárok bordélybeli muzsikaszóval és tánc-zajjal. Ha a főváros nagy terjedelme miatt nem lehetne e házakat egy városrészbe összszeterelni, s a hatóság kénytelen nehányat minden kerületben megtúrni, — gondoskodjanak legalább, hogy ne az élénk forgalmú utcákban, ne iskolák és közintézetek közelében kapjon helyet a bordély, hanem a külvárosok egy utcájában. Gondoskodják továbbá a hatóság, hogy az ily üzlet mindenütt egy egész házat elfoglaljon, nehogy az aljas üzelmek a házban lakó feleknek boszuságot s botrányt okozzanak.

Azt nem firtatom, hogy okvetlen szükséges-e a kerítőnőknek egész nap a kapufát őrizni s a kék leányoknak az ablakokba állni kirakat gyanánt; más városokban ez felesleges. Ha egyszer rendezték mindezen dolgokat, úgy a község s a pénzügyminister új jövedelmi forrásokat nyithat bennük. Mennél magasabb adót vetnek ki e házakra, s mennél szigorúbban hajtják be ezt, annál jobb helyzetbe jut Budapest a közerkölcsiség s a közegészség dolgában; az engedélyezett bordélyházak is könnyeb-

ben fizetik a nagy adót, mert megszűnik a nagy konkurencia.

Hogy mekkora jövedelemre lehet egy szabályozott prostitúció útján kilátás, azt a következő példa fogja feltüntetni. bár előre is megjegyezzük, hogy a példa csak egy oldalát érinti a prostitúció ügyének. Az itt közlendő számokból ki fog tűnni a nagy eltérés a valóság s a rendőrség által bevallani jónak látott állapot között, — ki fog tűnni továbbá a hanyagság, melyet a közigazgatás ez ágával foglalkozó tisztviselők tanúsítanak. A rendőrség könyveiben 1877. évről 800 bejegyzett kéjleány van ki->mutatva, kik szabályszerű orvosi megvizsgálás alá esnek. Már pedig, ha az előljáróságok 147 engedélyezett intézet, bezárását indítványozzák, melyek mindegyikében az örömléányok állandóan laknak, akkor kétségkívül háromszor anynyi bordély van Budapest területén; ha most minden bordélyra csak négy örömléányt számítunk, úgy Budapesten a rimák összes száma közel 1600-ra rúg. E szám pedig inkább alacsony, mint magas, mert nem vettem számításba mind azon rimákat és szabad személyeket, kik türelmi bárcával felfegyverezvék. Már pedig ebből a számból az következik, hogy vagy nem áll 800 kéjleány semmi rendőri felügyelet alatt, vagy pedig ez a 800 kéjleány csak bizonyos emberek számára létezik. A mondott számokkal furcsa ellentétben áll a városi főorvos f. évből közzétett kimutatásának számeredménye, mely szerint 1878., évi március hóban orvosilag 57 bordélyban 256 kéjleány vizsgáltatott még. Ha ez adatot hitelesnek vennék, úgy azt kéne hinnünk, hogy 1877. évvége óta f. évi márciusig a rimák száma Budapesten 500-al csökkent.

Ezzel azonban a növekvő betegségi és halálozási arány s az általunk már említett többi évek nem igen egyeznek meg. Addig míg meg nem cáfoltatunk, felteszszük, hogy a fent idézett számból ismét eleső újabb 500 rima ismét csak bizonyos emberek számára létezik. En azt hiszem, hogy a mi feltevésünk szerint 1600 rima megfelel a valóságnak, s számítás alapjául helyesen szolgál.

Minden kéjhölgyet a kerületi orvos hetenkint kétszer meglátogat és megvizsgál, — ezért aztán minden kéjhölgy, tartozik neki minden látogatásért 50 kr—1 frtot fizetni. És pedig oly házakban, hol csak három vagy ennél is kevesebb leány lakik, 1 frtot, — oly házakban, hol a lányok száma nagyobb báromnál, fejenkint 50kr-t fizetnek. Tegyük fel már most, hogy a fenn összeírt

rimák fele az 1 fitos osztályba, másik fele pedig az 50 krajcárosba esik: 800 leány után hetenkint két forintjával számítva 83200 frt. évi bevétel, — más 800 leány után hetenkint 1 irtjával számítva 41.600 frt. évi bevétel esik, a mi összesen 124.800 frt. jövedelmet képvisel csupán orvosi látogatási díjak címén.

Tegyük fel, hogy ez összeg fele díjazásokra esik, a fennmaradó összeg a főváros 10 kerülete közt elosztva mindegyik kerületnek mintegy 6000 forintot juttat. Oly bevétel ez, melylyel minden kerületi orvos bizonynyal beérheti; fennmarad még évenként 62000 frt. feltéve, hogy a kezelő tisztviselők kellőleg ellenőriztetnek.

De vájjon mikép lehetne őket kellőleg ellenőrizni? Nézetem szerint a türelmi bárcák s az egészséget bizonyító könyvecskék kiállítását ne biznók ezentúl, mint eddig történt, egy akármiféle tisztviselőre. E dolog egy bizottságra lenne ruházandó, melynek élén egy főorvos áll, kinek a kerületi orvosok alárendelve volnának.

Minden jelentkező prostituáltat a kerületi orvos is jegyzékbe venne, s egy felől a rendőrség, másfelől a község által választott orvosi bizottság evidentiában tartaná a maga jegyzékét, hogy a két fél egymást kölcsönösen ellenőrizhetné. E jegyzékek azután lehetségessé tennék a bevételi összegek ellenőrzését, s biztos adatokat nyújtanának a statisztikai hivatalnak a prostitutió tényleges állásáról.

A főorvosi hivatal s az ennek alárendelt közegek által megvizsgált leányokra a következő mérték lenne alkalmazandó: Megkivántatnék, hogy a leányok kifejlődöttek legyenek, vagyis ne legyenek 18 éven alul; ez iparág üzése csakis ily kordáknak engedtetnék meg, s csak az esetben, ha az illető orvosok úgy találták, hogy a leány ment minden oly fogyatkozástól, mely az egészségre ártalmas (pl. a görvély, eskór stb.) Meg kellene továbbá minden eszközzel kísérteni, hogy a szerencsétlen ez életpályától visszatartassék. Ha minden kísérlet meghiúsul, akkor a leány ©gy könyvecskével vagy türelmi bárcával engedélyt nyer, hogy ez üzletet megkezdhesse. Az engedély azonban bármikor visszavonható, ha a lány nem veti alá magát a szabályzatnak, nem vizsgálhatja meg magát az orvos által a megszabott időben, bujakórba esik stb. stb. Mindazon nőszemélyek, kik a prostitutiót ily engedély nélkül üzik, rendőrileg fenyitendőek, s ha idegen illetőségűek, hazájukba toloncolandók.

Különös szigorral kell büntetni az oly személyeket, kik a lányokat ígéretekkel vagy más közvetett módon a prostitúciónak megejtik. »Szigorú felügyelet alá belyezendők a cselédközvetítő intézetek, melyek már sok szegény leányt dobtak oda a szégyennek. A kerítők és a kerítő'nők fenytéséről a büntető törvénykönyv eléggé gondoskodik, csupán az volna kívánatos, hogy a hatóság a kerítésre vonatkozó szakaszokat teljes szigorral alkalmazza. Büntetni kell végre a szülőket s a gyámokat is, kik megengedik, hogy a 10, 11 és 12 éves leánygyermeknek éjnek idején a tánchelyiségekbe, kávéházakba menjenek, hol állítólag virágot árulnak s kéregetnek, tényleg azonban áldozatul esnek minden aljas érzületű ember kéjvágyának.

Sokat lendíthetnének e dologban a mi jótékony, lelkes hölgyeink, első sorban pedig a sok *nő-egylet* Budapesten. Ha ez egyletek a szegény cselédek számára menhelyt állítanának, hol azon időre, míg a cseléd szolgálat hely nélkül van, csekély díjért megvonhatná magát, — ha ez egyletek tisztességes cselédelhelyezésről gondoskodnának, — sok szegény leány, ki Ínség és csábítás folytán a prostitúció martalékává lesz, a társadalom hasznos tagjai sorában maradhatna.

Tudom jól, hogy ez irányban már tétettek lépések, de ily intézeteknek egyszerű közigazgatással kell bírniuk s főfeltétel az, hogy minden cselédleány, ha szolgálat nélkül van s személyét írásbelileg igazolhatja, az intézetbe könnyen bejuthasson, és erről a cselédosztály minden körben értesíttessék. Ha a szegény cseléd tudja, hogy az intézet neki menhelyet ad, könnyebben ellenállhat a csáb ingerének, mely őt ezerféle alakban kísérti.

De ennél is szebb és jótékonyabb módon tanusíták külföldön részvétüket s emberbaráti szeretőtöket a szegény nőcselédek iránt a hölgyek, kik a nő nevet a szó legnemesebb értelmében igazán megérdemlik. Példa rá Hamburgban a Maria-Magdolna-alapítvány, mely a prostitúció örvényéből kimenekülő bukott leányoknak ad menhelyet, hol a tudatlanokat oktatják, s belőlük ismét hasznos, tevékeny tagokat képeznek az emberiség javára.

A mi jótékony nő-egyleteinknek még nyitva áll az út, hogy ily irányban nyújtsanak segítyt és istápot a szerencsétleneknek, — s én nem kétkedem, hogy e jeladás módot nyújt sok szegény bukott nőnek, hogy borzasztó helyzetéből megszabadíttassék.

Nevezzük el ez intézetet, melyet létesíteni szeretnék,

akár az „elveszettek menhelyének akár a „bukott nők javítóintézetének“ vagy bármi más néven, — én oly intézetet értek, mely az elesett nőknek, kik szilárd akarrattal bírnak, hogy a fajtalanság karmaiból elmeneküljenek, új otthont biztosít, melyekben munkára szorít tannak, a női kézműipar bizonyos ágában kiképeztetnek s aztán az intézet visszaadja a már-már veszni indultakat az életnek.

Kétségtelen, hogy előfordulnak majd szomorú esetei a viszszaesésnek, de az is kétségtelen, hogy a prostituáltak nagyrésze önmagát s a szégyenteljes életmódot, melyet folytat, megveti. Ha tehát alkalmat adunk nekik, hogy a fajtalanság csillogó rongyait magukról ledobva, tisztességes pályára lépjenek, reményiem, hogy nemes hölgyek biztató szózata, erkölcsös buzdításai termékeny talajt érnek a legtöbb bukott nő keblében és sok szegény leány, ki különben nyomorult kórágyon végezné ifjú életét, egy ily menhely jótékonyága folytán tisztességes tagjává lesz az emberiségnek, s mint ilyen becsületes úton tudja megkeresni mindennapi kenyerét.

Az intézet fenntartására való költségeket egyrészt jótékony adományokból, másrészt a kéjhölgyek orvosi vizsgálati díjaiból, legnagyobb részt pedig azon szülők és családok által fizetendő díjakból fedezhetni, kiknek gyermekei vagy rokonai és hozzátartozói a menhelyben szegényüktől megszabadultak, megjavultak, s egy új életre készítették elő.

Vajha e futólag elmondott szavak minél előbb megvalósulnának s az eszme, melyet itt vázlatosan fejtegettem, már a közel jövőben ténynyé válnék!

Szíves olvasóimhoz, kik figyelmükkel eddig követték, ismételve intézem a kérést, hogy saját körükben oda hassanak, miszerint a prostitúció kérdése egész borzasztóságában, mely a magyar nemzet léteit fenyegeti, felismertessék. Ha ez megtörténik, hiszom, hogy a segély nem várat magára sokáig. A hatóságok ki fogják seperni a hivatalnoki visszaélés s megvesztegethetőség Augias-istállóját, s Budapest majd joggal tekintheti magát annak, a mit a művészet és közművelődés terén való előhaladottságánál fogva már is elért, — a nyugoti civilizáció és európai tudományosság határvárosának.